

POVZETEK POROČILA O DELOVANJU JAVNEGA ZAVODA MUZEJ VELENJE V LETU 2022

1 UVOD

Na dejavnosti Muzeja Velenje v letu 2022 niso več pomembno vplivale omejitve in drugačni pogoji delovanja, ki so krojili delo v času epidemije koronavirusa, zato se je lahko muzej tudi pri rezultatih delovanja po parih letih premora zopet na večini področij vrnil na raven delovanja pred pandemijo, na nekaterih področjih jo je tudi presegel. V letu 2022 smo bili v Muzeju Velenje ponovno zelo uspešni na področju založništva in priprave gradiva za strokovne publikacije ter članke. Razstavna dejavnost je bila primerljiva s preteklimi leti, uspešno smo izpeljali vse zastavljene aktivnosti ter se odzivali tudi potrebam lokalnega okolja pri sodelovanju v raznovrstnih projektih. Na področju pedagoških in andragoških dejavnosti smo ponovno zabeležili porast in povečano zanimanje obiskovalcev za našo muzejsko ponudbo. V letu 2022 se je tudi zelo povečal obisk posameznih obiskovalcev, ki je precej presegel obisk v času pred pandemijo. Strokovno delo na področju dela z muzejsko dokumentacijo, konserviranjem in restavriranjem je potekalo nemoteno in v skladu z načrti. Da je naše delo uspešno in opaženo s strani strokovne javnosti dokazuje tudi nominacija za nagrado na področju muzealstva – nominacija za Valvasorjevo odličje za enkratne dosežke za prenovo stalne razstave Mastodonti (Slovensko muzejsko društvo).

2 SLEDENJE PRIORITETNIM DOLGOROČNIM CILJEM IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE

Prioritetni dolgoročni cilji izvajanja javne službe Muzeja Velenje, navedeni v strateškem načrtu za obdobje med leti 2021 in 2025, so:

- ohranjane statusa aktivnega varuha kulturne dediščine, ki ga lokalno in širše okolje prepoznava kot ustanovo s strokovnim kadrom, ki se redno izobražuje in svoje znanje in vedenje na raznovrstne načine posreduje končnim uporabnikom;
- celovita ureditev dokumentacije o muzejskih predmetih z vrednotenjem in digitalizacijo zbirk;
- dolgoročna in kvalitetna rešitev prostorskih težav depojskih prostorov ter prostorov za hrambo dokumentacije in strokovno knjižnico;
- priprava in udeleževanje načrtov upravljanja za vse objekte, katerih skrbnik je Muzej Velenje;
- celostno ohranjanje kulturne dediščine in kulturne/historične krajine.

Muzej Velenje se danes lahko pohvali s sedemnajstimi stalnimi muzejskimi postavitvami, osmimi stalnimi razstavami na drugih lokacijah, petimi razstavišči, eno urejeno spominsko točko, tremi gostujočimi galerijskimi postavitvami in eno naravoslovno postavitvijo. Sedež Muzeja je na Velenjskem gradu, kjer je s trinajstimi muzejskimi in galerijskimi postavitvami ter občasnimi in priložnostnimi razstavami tudi središče razstavne dejavnosti muzeja, ob tem pa v sklopu muzeja deluje še osem dislociranih muzejskih enot oziroma postavitvev. Muzej ima depo z dvema konservatorsko-restavratorskima delavnicama, lastno knjižnico ter obsežne fototeko, hemeroteko, diateko, videoteko, audioteko. Precej gradiva je doslej tudi že digitaliziranega, s čimer se pomembno povečuje javna spletna dostopnost dediščine. Skrb za uspešno usklajevanje strokovnega in drugega dela na vseh lokacijah, s katerimi Muzej Velenje opravlja, je obsežna in zahtevna, vendar jo z veseljem opravljamo.

Prvenstveno poslanstvo Muzeja Velenje je evidentiranje, zbiranje, dokumentiranje, varovanje, hramba in predstavljanje premične kulturne dediščine na območju delovanja (občine Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki). Strokovno muzejsko delo in pedagoško-andragoško muzejsko dejavnost pa morajo danes spremljati tudi druge dejavnosti, ki osnovno dejavnost muzeja popularizirajo, približujejo uporabnikom in pridobivajo nove. Zato si muzej ob strokovnem in vestnem izpolnjevanju temeljnega poslanstva zastavlja še nove, dovolj ambiciozne cilje. Aktivno se vključuje v uresničevanje lokalne in nacionalne kulturne politike, je pomemben sooblikovalec in eden od generatorjev kulturnega in turističnega razvoja v Velenju in Šaleški dolini ter v lokalnem in nacionalnem okolju dobro prepoznavna in cenjena institucija, ki dediščino in njene vrednote obravnava strokovno in spoštljivo ter jo hkrati celostno in kreativno nadgrajuje.

Naša preteklost in kulturna dediščina sta temeljna kamna naše identitete in s tem tudi eden od temeljnih virov za naš nadaljnji razvoj. Mestna občina Velenje, ustanoviteljica javnega zavoda Muzej Velenje, je gotovo ena tistih slovenskih lokalnih skupnosti, v katerih se vrednot in vrednosti kulturne dediščine močno zavedamo. Prizadevamo si za njeno ohranjanje in vključevanje v sodobno življenje, saj to v veliki meri pripomore h kakovostnejšemu življenju ljudi, k njihovem osebnostnemu razvoju in posledično razvoju skupnosti, družbe v celoti. Uspešno razvijanje storitev, vezanih na premično in nepremično ter

nesnovno dediščino, lahko pomaga tudi do novih, kvalitetnih delovnih mest. Muzej Velenje je ustanova, ki mora biti eden glavnih nosilcev teh nalog v javnem interesu.

3 DOSEGANJE CILJEV IZ LETNEGA PROGRAMA DELA

V letu 2022 smo Muzeju Velenje obeležili 65 let ustanovitve muzeja in 30 let delovanja muzejskega depoja in konservatorsko restavratorske delavnice. Ob tej priložnosti smo se sodelavci muzeja posvetili predmetom iz muzejskega depoja, ki so mogoče manj poznani in jih drugače redkeje uvrščamo na stalne ali občasne razstave, pa vendar skrivajo marsikatero zanimivo ali nenavadno zgodbo ali pa so na kakšen drugačen način nekaj posebnega. Osrednjo razstavo smo pripravili na Velenjskem gradu, skozi vse leto pa smo obiskovalce seznanjali z muzejskim delom, predmeti, gradivom in enotami tudi na razstavah, ki smo jih postavili v našem zunanjem razstavišču Podhodu Pošta. Del projekta sta bila tudi zbornik muzeja in katalog razstave, dokumentarni film in različni spremljevalni programi. S projektom smo želeli širšo javnost seznaniti ali pa opomniti, da muzejsko delo niso samo razstave ampak so le-te naš končni izdelek, samo muzejsko delo pa sestavlja veliko različnih segmentov, ki so po navadi javnosti bolj ali manj skriti in nepoznani.

Tudi v letu 2022 smo nadaljevali z uspešnim sodelovanjem s Slovenskim etnografskim muzejem in različnimi češkimi institucijami na področju raziskovanja in predstavljanja Afrike. Fotografsko gradivo Františka Foita, ki je nastalo na njegovem potovanju po Egiptu in Sudanu leta 1931, smo uporabili kot slikovit prikaz razmer v tistem delu Afrike le nekaj let po odkritju Tutankamonove grobnice, katere 100. obletnico smo praznovali v letu 2022. Pri postavitvi razstave smo sodelovali z Narodnim muzejem v Pragi, Masarykovim inštitutom v Pragi, doktorsko študentko egiptologije na univerzi Swansea v Walesu in egiptologom prof. Hölblom z Dunaja.

Sodelovanje s češkim muzejem iz Jihlave, kjer smo leta 2021 gostovali z razstavo Afrika 1931, smo nadaljevali z gostovanjem njihove razstave Jaslice v Muzeju Velenje.

V program dela smo uvrstili tudi izdajo monografske publikacije Šoštanj, mesto z vonjem po usnju, v kateri avtor, naš sodelavec, obravnava problematiko socialnega in gospodarskega razvoja Šoštanja od konca 19. stoletja do druge svetovne vojne. Monografija spada med teoretične kvalitativne zgodovinske evalvacijske raziskave in bo zagotovo pripomogla k boljšemu in temeljitejšemu poznavanju povezanosti gospodarske in socialne zgodovine obravnavanega obdobja na Slovenskem.

V Muzeju Velenje se vedno z veseljem odzivamo pobudam iz lokalnega okolja in sodelujemo z različnimi institucijami, društvi in posamezniki. Zaradi zanimanja javnosti za razstavo Foto Pajk in ker nam gradivo, ki smo ga dobili iz Pajkove zapuščine omogoča še veliko strokovnega raziskovalnega dela, smo se odločili, da smo občasno razstavo Foto Pajk preoblikovali in jo postavili kot stalno, hkrati pa smo pripravili razstavo, ki bo lahko gostovala in je v letu 2022 že bila na ogled v Knjižnici Mozirje. Razstava ponuja tudi mnogo možnosti za spremljevalne programe in vključitev javnosti pri prepoznavanju in razlaganju različnih motivov upodobljenih na fotografijah iz širokega Pajkovega opusa. Tudi projekt Pokukajmo v stare kuharske knjige se je pričel kot priložnostno sodelovanje z dijaki Šolskega centra Velenje, a se je kasneje izkazalo, da ima velik potencial in tudi zainteresirano javnost za sodelovanje pri raziskovanju, interpretiranju, predstavljanju in tudi razstavljanju izsledkov raziskave.

Z dokumentarnim filmom o mastodontih in razstavo Gaberke, ki so izginile, ohranjamo spomine na čas, ko se je naše lokalno okolje zelo spreminjalo, kar za mnogo ljudi še vedno predstavlja zelo boleče obdobje, ki se ga pa še vseeno radi z nostalgijo spominjajo, spreminjanje površja doline pa je pripeljalo tudi do izjemno pomembne paleontološke najdbe, ene izjemno redkih v svetovnem merilu, za katero pa menimo, da jo je potrebno predstavljati na različne načine in tako z njo seznanjati javnost.

Ob prioritetnih ciljih ter osnovni muzejski dejavnosti, ki obsega delo z muzejskimi predmeti, muzejsko dokumentacijo, strokovno arhivsko in terensko delo, konserviranje in restavriranje, smo načrtovali in izvedli tudi vrsto razstavnih, publicističnih, raziskovalnih, pedagoških, andragoških in drugih programov za različne vrste javnosti. Skrbeli smo tudi za zagotavljanje varnosti zaposlenih, obiskovalcev in uporabnikov muzejskih storitev.

4 OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV PO POSAMEZNIH PODROČJIH DEJAVNOSTI

Dokumentiranje in vrednotenje

Na terenu smo evidentirali 332 predmetov in 3 zbirke. Inventarizirali smo 3148 predmetov, od tega smo digitalno inventarizirali 3063 predmetov, na spletu pa imamo objavljenih 129 predmetov. V zgodovinski

zbirki imamo inventariziranih 51962 predmetov, v etnološki 8347, v tehniški 2772 in v naravoslovni 76 predmetov. Vseh predmetov v akcesiji je 34577.

Pri delu z muzejsko dokumentacijo smo uredili in dopolnili več kot 20.000 enot (retrospektivna dokumentacija, digitaliziranje arhiva, skeniranje fotografskega gradiva, fotografiranje predmetov ...).

Konserviranje in restavriranje

Preventivno konservacijo in konservacijo smo opravili na 255 predmetih. Restavrirali smo 54 predmetov. Vse postopke smo tudi ustrezno dokumentirali.

Proučevanje

Proučevanje je potekalo na vseh predvidenih področjih, hkrati pa smo se s širitvijo področij proučevanja odzivali tudi na prilagoditve, spremembe in dopolnitve programa dela. Strokovni sodelavci muzeja so se ukvarjali z različnimi strokovnimi področji in v letu 2022 opravili tudi 145 terenskih obiskov in srečanj z informatorji.

Udeležba na izobraževanjih, strokovnih srečanjih in dogodkih

V letu 2022 so se zaposleni Muzeja Velenje udeležili 58 izobraževanj, strokovnih srečanj, usposabljanj in drugih dogodkov s katerimi so izpopolnjevali svoje strokovno znanje.

Nakup strokovne literature

Pri nakupu strokovne literature smo v letu 2022 sledili letnemu načrtu ter potrebam, ki so se pokazale ob proučevanju ter drugem strokovnem delu zaposlenih v javnem zavodu. Kupili smo 14 knjig, prejeli 8 serijskih publikacij, naročeni pa smo na dva tednika in en mesečnik.

Muzejsko knjižnico smo dopolnili tudi s 76 publikacijami, ki so bile muzeju podarjene ali pa smo jih pridobili z medknjižnično izmenjavo.

Razstavna dejavnost

Na Velenjskem gradu smo postavili novo stalno razstavo z naslovom Mojster fotografije Volbenk Pajk. Osrednja tema leta 2022 je bila obeležitev 65 let delovanja Muzeja Velenje in 30 let delovanja konservatorsko restavratorske delavnice Muzeja Velenje. Pri pripravi osrednje razstave, kataloga in zbornika so sodelovali vsi muzejski sodelavci.

Na različnih razstaviščih Muzeja Velenje v Velenju in Šoštanju smo pripravili 26 lastnih občasnih razstav. Pripravili smo pet medinstitucionalnih razstav, v Muzeju Velenje je gostovalo 8 razstav drugih ustanov in 1 iz tujine, na različnih lokacijah pa gostuje še 17 razstav, ki so jih pripravili sodelavci Muzeja Velenje.

Pedagoška in andragoška dejavnost

Za otroke in mladino smo pripravili in izvedli 95 različnih pedagoških programov, za šolsko leto 2022/2023 smo pripravili 12 novih pedagoških programov namenjenih osnovnošolskim in srednješolskim skupinam. Osnovnošolske skupine so največkrat izbrale programa Življenje na srednjeveških gradovih in Zgodovinski viri.

Za odrasle smo pripravili in izvedli 88 različnih programov, od tega 52 novih.

Pripravili in izvedli smo tudi 15 programov za družine ter 43 dodatnih programov.

V letu 2022 smo nadaljevali tudi s pripravljanim rednih mesečnih podkastov, v katerih skupaj z različnimi sogovorniki predstavljamo raznovrstne muzejske vsebine.

V muzejski knjižnici smo zabeležili 19 obiskovalcev, v dokumentaciji pa 108.

Publikacije

V letu 2022 smo v Muzeju Velenje izdali sedem publikacij, od tega štiri kataloge (Afrika zakoncev Foit, Usnjarske zgodbe 1, Foto Ojsteršek, Mesto z vonjem po usnju, Fossilni trobčarji, Muzej Velenje: 65 let varovanja KD ŠD (zbornik), Muzej Velenje: 65 let varovanja KD ŠD (katalog razstave)).

Redno smo pripravljali tiskani mesečni napovednik prireditvev, v katerem smo poleg vabil na dogodke predstavljali muzejske predmete in zapisovali zanimivejše muzejske aktivnosti preteklega meseca.

Odkupi

V letu 2022 smo odkupili 4 razglednice, ki upodabljajo različne lokacije v Šaleški dolini.

Prostori

V letu 2022 se je povečalo število in količina prostorov s katerimi upravlja Muzej Velenje, saj smo v upravljanje prejeli Park državnosti.

Mednarodno sodelovanje

V sodelovanju z muzejem Vysočiny Jihlava smo v letu 2022 realizirali gostovanje razstave Jaslice v Muzeju Velenje.

Sodelavci Muzeja Velenje so maja 2022 v okviru mobilnosti Erasmus+ obiskali Litvo in muzeje Utenos kraštotyto muziejus, Biržu muziejus "Sela", Fotografijos muziejus (Šiauliu "Aušros" muziejus), Žemaičių muziejus "Alka", Kedainiu krašto muziejus in tako uspešno zaključili vse aktivnosti povezane s projektom Dediščina lanu v muzejski ponudbi: vez med preteklostjo in prihodnostjo«.

Uspešni smo bili pri novem razpisu in pridobili sredstva za nov projekt Erasmus+ mobilnosti odraslih in sicer za projekt z naslovom »Muzeji in dediščina gradov ter graščin« z izvajanjem katerega pričnemo v letu 2023.

K sodelovanju nas je povabila tudi Češka ambasada v Sloveniji, za katero smo pripravili gradivo in fotografije Františka Foita za razstavo Czech footprints in Slovenia.

Spletna stran, družbena omrežja in promocija

Muzej Velenje in njegove enote si je mogoče ogledati tudi virtualno, saj so na spletni strani www.muzej-velenje.si/360-ogledi objavljeni 360° posnetki muzejskih razstav in muzejskih enot, ki jih je tako mogoče obiskati kar od doma. Tudi v letu 2022 smo se posvečali urejanju naše spletne strani in družbenih omrežij. Redno smo objavljali video vsebine, povezane z različnimi obletnicami in aktualnim dogajanjem. Z VTV televizijo se je tudi v letu 2022 nadaljevalo v letu 2020 vzpostavljeno sodelovanje – vsak prvi četrtek v mesecu je gostja televizije kustosinja etnologinja Muzeja Velenje Tanja Verboten, ki v oddaji Dobro jutro gledalcem predstavlja ljudsko izročilo ter šege, navade in dogodke vezane na aktualni mesec. Pripravljali smo objave na Facebooku ter poslali 39 sporočil za javnost, 48 elektronskih novic ter 12 mesečnih napovednikov muzejskih dogodkov. Na našem Facebook profilu smo zabeležili 5.497 sledilcev. Največji doseg ene objave je bil 14.168 oseb, doseg naše Facebook strani je bil 105.217 oseb. Našemu Instagram profilu sledi 1.059 sledilcev, našo spletno stran pa je obiskalo 24.384 ljudi. V letu 2022 smo objavili tudi več oglasov, s katerimi smo Muzej Velenje predstavljali domači in tuji javnosti. Poleg lokalnih medijev je bilo delovanje muzeja predstavljeno v več prispevkih v regijskih in nacionalnih časopisih (Novi tednik, Večer, Dnevnik) ter radijskih in televizijskih oddajah (Radio Celje, Val 202, Radio Ognjišče, TV Slovenija itd.).

Obiskovalci

Muzej Velenje in njegove enote si je v letu 2022 ogledalo 12.735 obiskovalcev, ki so kupili vstopnice za ogled muzeja, 6.294 je bilo brezplačnih vstopov v muzej, poleg tega pa se je na raznovrstnih dogodkih zvrstilo 25.294 obiskovalcev.

5 POVZETEK REALIZACIJE KADROVSKEGA NAČRTA

S 1. februarjem 2022 smo zaposlili novo sodelavko na mesto kustosinje odgovorne za področje etnologije, saj je prejšnja kustosinja v letu 2021 zasedla mesto direktorice muzeja.

6 KRATKO POROČILO O VLAGANJIH IN POSLOVNEM IZIDU

Največja investicijska vlaganja v letu 2022 so bila vezana na zamenjavo dotrajane s škodami krite strehe na rondeli – največjem stolpu obzidja Velenjskega gradu. Na ta način bomo ponovno lahko uporabljali razstavni prostor, ki ga ta streha pokriva, saj je bil prej zaradi zamakanja pogosto neuporaben.

Izvedli smo tudi večjo sanacijo Kavčnikove domačije za katero smo poleg sredstev Občine Šoštanj pridobili tudi sredstva Ministrstva za kulturo. Sanirali in utrdili smo temelje več kot 300 let stare dimnice ter poškodovane omete v notranjosti stavbe.

Uredili smo tudi odvodnjavanje v okolici Grilove domačije, kjer so meteorne vode pogosto zalivale klet v hiši in hlev v gospodarskem prostoru.

Na Velenjskem gradu smo nadaljevali z zamenjavo razsvetljave v razstavnih prostorih in s postopnim nameščanjem požarnih alarmov, ki jih grad do sedaj ni imel.

V letu 2022 je bila v muzeju opravljena tudi notranja revizija s strani zunanjega izvajalca storitev, ki v teku opravljanja notranje revizije ni zasledil pomembne izpostavljenosti tveganjem in ni ugotavljal nepravilnosti, ki kažejo na povzročitev večje škode ali na sum, da gre za kaznivo dejanje.

V letu 2022 so bila vlaganja v sredstva sledeča:

- Za izvajane dejavnosti zavoda je bila nabavljena oprema v vrednosti 19.205 €. (računalniška oprema 6.719 €, pohištvo 598 €, druga oprema 11.888 €). Drobni inventar v vrednosti 6.614 € (pisarniška oprema, računalniška oprema, druga oprema).

- Za izvajane dejavnosti zavoda so bila opravljena investicijska dela v objektu grad Velenje, menjava strehe krite s šikli na rondeli, razsvetljava in elektroinštalacijska dela v skupni vrednosti 116.033 €. Ureditev odvodnjavanja na Grilovi domačiji v vrednosti 6.193 € in obnova Kavčnikove domačije (streha in temelji hiše v vrednosti 33.880 €). Skupaj investicijska dela v objekte v vrednosti 156.106 €.

- Vpis med osnovna sredstva Park državnosti, investicijska dela je izvajala Mestna občina Velenje v skupni vrednosti 314.566 €.

- Zavod je v letu 2022 odkupil muzealije (muzejske predmete na kontu 045) v vrednosti 370 €. Seznam muzealij in domoznanskega gradiva se vodi v arhivu muzeja, seznam v letu 2022 odkupljenega gradiva pa je tudi sestavni del letnega poročila javnega zavoda.

Po inventurnem popisu je bilo izločenih osnovnih sredstev za 570 € (pokvarjena in dotrajana oprema). Odpis drobnega inventarja je znašal 69 €. Poročilo popisne komisije je priloženo poročilo.

Amortizacija Muzeja Velenje na dan 31. 12. 2022 € znašala 26.174 € in je knjižena v breme konta 980 – obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje.

V letu 2022 (1. 1.) smo iz registra osnovnih sredstev izločili stavbo Muzeja Usnjarstva Šoštanj in tudi osnovna sredstva v skupni vrednosti 1.057.234 €. Vsa sredstva je na dan 1. 1. 2022 zaradi lastništva v drugi občini in poročanja v premoženjskih bilancah občin vpisala v svoje evidence Občina Šoštanj.

Inventurni popis umetniških del in muzealij, ki se po Zakonu o računovodstvu izvaja na vsakih 5 let se izvede v letu 2026.

Muzej Velenje je poslovno leto zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 1.620,55 evrov. Odhodki so sicer znašali 895.825,76 evrov, prihodki pa 897.459,41 evrov (od tega so prihodki občine ustanoviteljice MOV v višini 337.594 evrov, kar predstavlja 37,62% celotnih prihodkov muzeja (v tem procentu so zajeti vsi prihodki MOV vključno z vsemi investicijami), prihodki javne službe so znašali 64.654 evrov).

7 ZAKLJUČEK

Leto 2022 lahko ocenimo kot uspešno, saj smo dosegli in na nekaterih področjih tudi presegle zastavljene programske in druge cilje delovanja Muzeja Velenje.

Pri uresničevanju programa dela smo v Muzeju Velenje tudi v letu 2022 upoštevali vsa priporočila ministrstva za kulturo in drugih financerjev naše dejavnosti (Mestna občina Velenje, Občina Šoštanj) ter sledili našemu poslanstvu ter usmeritvam, ki izhajajo iz strateškega načrta javnega zavoda ter iz lokalnega in nacionalnega programa kulture.

Obletnice so stalnica muzejskega dela, njegovega načrtovanja ter so tudi odličen način in priložnost, da ohranjamo spomin na našo (tudi lokalno) preteklost, njene mejnike in posebne trenutke. Za leto 2022 lahko rečemo, da je med številnimi obletnicami ena še posebej sooblikovala muzejsko dogajanje. Muzej Velenje je namreč praznoval 65. letnico delovanja. Čeprav je bil vrhunec jubilejnega dogajanja odprtje osrednje razstave z naslovom Lejga, kamerat! Ne v štirc, to naj gre gor, na star' grad! 10. novembra, smo jubileju posvetili celoletno dogajanje. Tako smo v januarskem muzejskem podkastu predstavili muzejski depo, v avgustovskem pa konservatorsko-restavratorsko delavnico, ki je v tem letu prav tako praznovala 30 let delovanja. V njene skrivne kotičke so lahko mimoidoči pokukali tudi na občasni razstavi z naslovom Iz preteklosti za prihodnost: 30 let depoja Muzeja Velenje v Podhodu Pošta. Na istem razstavišču smo spomladi pripravili tudi občasno razstavo 65 stvari, ki jih morate vedeti o Muzeju Velenje – nekakšen »priročnik« o tem kaj vse je Muzej Velenje. Kratka zgodovina muzeja in predstavitev njegovih enot ter razstav pa je izšla tudi v obliki kratkega dokumentarnega filma z naslovom 65 let Muzeja Velenje, ki smo ga objavili 3. novembra, na dan podpisa ustanovne listine muzeja. Predstavitvi muzeja so služili tudi mesečni koledarji dogodkov, saj je vsakega v letu 2022 krasil poseben predmet iz muzejskega depoja. Še več jih je našlo prostor v priložnostni jubilejni publikaciji pri pripravi katere, tako kot tudi jubilejne razstave, je sodelovala večina muzejskih sodelavcev.

Leto 2022 je zaznamovalo tudi gostovanje nekaterih odmevnih razstav. Mednje zagotovo sodi razstava »Tu se je smrt utrudila do smrti ...«: slovenske žrtve Auschwitza«, ki jo je pripravil Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor, Muzej Velenje pa jo je dopolnil z gradivom iz Šaleške doline. Ob razstavi smo pripravili tudi različna predavanja in vodstva za širšo javnost in šolsko mladino. Na predavanjih in vodstvih je o tej pomembni tematiki spregovoril avtor razstave in direktor Sinagoge

Maribor Boris Hajdinjak. Sodelovanje s Sinagogo Maribor se je nadaljevalo tudi s prispevkom za dokumentarni film ob 80. obletnici največjega transporta Slovencev v Auschwitz. Pri obeh projektih je sodeloval kustos Muzeja Velenje Vinko Mihelak.

S fotografsko razstavo Slovenskega etnografskega muzeja Zlata doba Plečnikove arhitekture smo v muzeju obeležili tudi 150. obletnico rojstva Jožeta Plečnika. Z razstavo smo se posvetili zanimivemu področju stare fotografije, saj so razstavljene fotografije Plečnikove Ljubljane nastale izza objektiv treh njegovih sodobnikov. Fotografije so bile posebej za razstavo razvite po klasičnem postopku iz negativov na steklu in filmu. Ob razstavi smo pripravili tudi predavanja in vodstva za srednješolce in vse zainteresirane ter poseben tematski dogodek v sodelovanju z Oddelkom za slavistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

V muzeju smo prav tako veseli, da je občasna razstava Foto Pajk v letu 2022 dobila stalni prostor na Velenjskem gradu kot razstava z naslovom Mojster fotografije Volbenk Pajk. Pajku smo posvetili tudi gostujočo razstavo (Ne)znanci naše doline: Portretne fotografije iz zgornje Savinjske doline Volbenka Pajka v Osrednji knjižnici Mozirje. S fotografijo smo sodelovali tudi v Muzejski četrti na 33. Pikinem festivalu. Tam smo izdelali camero obscuro, v kateri so lahko obiskovalci občutili pravi »narobe svet« – na kar je nagovarjala tudi tema festivala. Na ustvarjanje »narobe sveta« s pomočjo objektiv je vabil tudi Pikin fotografski natečaj, ki smo ga pripravili v sodelovanju z Digitalnim fotoklubom, fotografsko revijo Digitalna kamera, Festivalom Velenje in pod pokroviteljstvom Fotografske zveze Slovenije. Odziv je bil odličen, razstava najlepših fotografij v grajskem atriju pa je navdušila.

Med lastnimi občasnimi razstavami v letu 2022 velja izpostaviti dve. Razstava z naslovom V zlati senci faraonov je postavila na ogled pomembno fotografsko gradivo s prve poti Františka Foita in Jiříja Bauma po Afriki leta 1931. Medinstitucionalno razstavo smo ob 100. obletnici odkritja slovite Tutankamonove grobnice pripravili v sodelovanju s Slovenskim etnografskim muzejem, Narodnim muzejem v Pragi ter Masarykovim arhivom (Češka), s strani muzeja je sodelovala kustosinja Tanja Verboten. V Egiptu posneto fotografsko gradivo je bilo prvič raziskano s področja egiptologije in tudi postavljeno na ogled. Občasna razstava Pokukajmo v stare kuharske knjige na Velenjskem gradu je predstavljala nadaljevanje zgodbe sodelovanja med Muzejem Velenje in Gimnazijo Velenje. Začela se je s projektom Pokukajmo v kuhinjo škalske gospodinje iz začetka 20. stoletja v okviru lanskih Dnevov evropske kulturne dediščine, zrastle pa je v simpatično razstavo, na kateri so avtorice, Mateja Medved, Ona Čepaityte Gams, Špela Regulj (Muzej Velenje) in Alenka Šalej (Gimnazija Velenje), predstavile več kot 100 let star kuharski zvezek Cecilije Lempl iz Škal ter druge zanimivosti šaleške kulinarčne dediščine – tematske predmete, fotografije kuharskih tečajev, kuharske knjige in zvezke.

Dokumentarni film že dolgo velja za izredno pomemben muzejski medij. V letošnjem letu je kustosinja Muzeja usnjarstva na Slovenskem Pina Špiegel pripravila obsežen dokumentarni film Zgodovina zdravišča in bolnišnice Topolšica. Film je dopolnila tudi z istoimensko razstavo, ki je bila na ogled v prehodu med Glavnim trgom in Muzejem usnjarstva na Slovenskem v Šoštanju.

Mestna galerija Šoštanj je gostila razstavo Šoštanj, ki ga ni več, pod katero se je podpisal Damijan Kljajič.

V naši enoti Muzeju usnjarstva na Slovenskem v Šoštanju smo veseli, da smo po nekaj letih lahko zopet priredili tradicionalno Srečanje in posvet usnjarjev in tako gostili upokojene in še delujoče predstavnike te nekoč pomembne a žal trenutno izginjajoče panoge.

V letu 2022 je nov zagon dobila muzejska enota Kavčnikova domačija. Po »koronski« pavzi smo prvič pripravili priljubljen dogodek Kresni večer na Kavčnikovi domačiji, poletno sezono pa smo zaključili s prireditvijo Žar stoletij, ki je bila del letošnjih Dnevov evropske kulturne dediščine z naslovom (Vz)trajna dediščina. Oba odlično obiskana dogodka smo pripravili skupaj z domačini in društvi, ki pomagajo pri obujanju domačije. Objekt je letos doživel tudi delno prenovo, povečal se je tudi obisk skupin ter pedagoških programov.

Letošnje leto so zaznamovale tudi nove pridobitve in novi izzivi. Mednje spada Park državnosti ob Spominskem centru 1991, ki je bil slavnostno odprt na predvečer dneva suverenosti. Med novimi izzivi velja omeniti 6. mednarodni festival vezenja. Dogodek je odlično uspel, udeležilo se ga je 160 vezilj iz Slovenije in tujine.

Velenjski muzealci smo že vrsto let aktivni uporabniki programov Erasmus+ mobilnost. V letu 2022 smo izvedli še zadnjo mobilnost v okviru projekta posvečenega dediščini lanu in širši tekstilni dediščini. Obiskali smo kar pet muzejev v Litvi in s tem uspešno zaključili že drugi projekt mobilnosti. Svoje izkušnje smo predstavili tudi v posebnem muzejskem podkastu meseca oktobra v okviru Erasmus dnevov 2022 ter na več virtualnih dogodkih namenjenih strokovni javnosti.

Med izdajanjem publikacij gre izpostaviti monografiji Šoštanj, mesto z vonjem po usnju avtorja dr. Mirana Aplinca in Foto Ojsteršek: fotografska monografija fotografa Lojzeta Ojsterška, ki jo je pripravil Damijan Kljajič. Dolgo pričakovana publikacija bo gotovo znatno prispevala k raziskovanju izredno bogate zapuščine kronista velenjske preteklosti, ki jo muzej hrani v svojem arhivu. Dediščini usnjarjev je

posvečena publikacija Usnjarske zgodbe, ki je prav tako nastajala več let, pripravil jo je Jernej Hozjan. Afrika zakoncev Foit, pri pripravi katere je sodelovala Tanja Verboten, je izšla kot prva knjiga v zbirki Foit. Grad Velenje: Drobcu grajske preteklosti avtorice Mateje Medved predstavlja Velenjski grad, v katerem muzej domuje že 65 let. Izdali smo tudi katalog razstave Fosilni trobčarji (avtorici Irena Debeljak in Tanja Verboten), ki skupaj z novim dokumentarnim filmom Mastodonti avtorice Pine Špegel zaokrožuje obsežno prenovo stalne razstave Mastodonti.

V muzeju smo veseli odličnega letošnjega obiska vseh muzejski enot – posameznih obiskovalcev, odraslih in šolskih skupin ter obiska pedagoških programov. Veseli smo vsakega, ki obišče dogodke – pa naj bodo to sezonski dogodki na Grilovi domačiji, Klepeti pod arkadami ali Pustim gradom, srečanja mladih muzealcev in počitniški programi, ali strokovna vodstva, odprtja razstav, predstavitve knjig in predavanja.

Muzej Velenje je zagotovo institucija, ki na območju delovanja ob uresničevanju svojega poslanstva in ob opravljanju javne službe, za katero je pooblaščen, pozitivno vpliva na širše družbeno okolje s številnimi posrednimi učinki. Sodelavci Muzeja Velenje smo bili tudi v tem letu vključeni v številna delovna telesa strokovnih združenj in lokalnih skupnosti, na območju katerih delujemo, v okviru katerih s svojim znanjem prispevamo k snovanju, oblikovanju in realizaciji projektov, načrtov in strategij za različna področja (turizem, podjetništvo, mestni marketing, izobraževanje, raziskovalna dejavnost, medresorsko in medgeneracijsko povezovanje, prireditve, kulturna vzgoja, urejanje prostora, varstvo okolja ...). To vlogo še večamo in utrjujemo s tem, ko stalno omogočamo usposabljanje mladih (dijakov, študentov, diplomantov ...) z opravljanjem prakse, počitniškega in prostovoljskega dela ter z drugimi oblikami mentorstva pa tudi opravljanje družbeno koristnega dela. Socialno naravnost ustanove izkazujemo z nizkimi vstopninami, s številnimi popusti in ugodnostmi, s praviloma brezplačnimi prireditvami in široko paleto brezplačnih dejavnosti za vse generacije, z rednim sodelovanjem z različnimi institucijami s področja socialnega varstva ter s humanitarnim udejstvovanjem. Posebno skrb namenjamo podpori in promociji lokalnih umetnikov in drugih ustvarjalcev, zasebnih zbiralcev, ohranjevalcev izročila, rokodelcev ... ter sodelovanju z njimi. Kulturno in okoljsko zavest ter domoljubje gradimo in spodbujamo s pomočjo različnih projektov, dogodkov in dejavnosti. Muzej Velenje v Šaleški dolini predstavlja enega osrednjih akterjev na področju kulture, izobraževanja, turizma in prireditvene dejavnosti ter je pomembno podporno okolje za številne programe in projekte lokalnih skupnosti. V zadnjem obdobju se je kot izjemno pomemben izkazal tudi doprinos Muzeja Velenje k ohranjanju strpnosti ter spodbujanju medkulturnega dialoga.

IZVLEČEK RAČUNOVODSKEGA POROČILA

1 Poslovni prihodki

Vrsta prihodka	Muzej	Muzej usnjarstva	Skupaj	v %
Prodaja blaga v trgovini	4.869	54	4.923	0,55
Prodaja publikacij	613	360	973	0,11
Vstopnine	40.468	3.544	44.012	4,90
Pedagoške delavnice	8.928	345	9.273	1,03
Najemnina prostorov	750	240	990	0,11
Prihodek od organizacij (rojstni dnevi...)	3.798		3.798	0,42
Drugi prihodki - obresti	92		92	0,01
Drugi izredni prihodki	647		647	0,07
Prihodek Erasmus+ (Štipendijski sklad)	8.119		8.119	0,90
Skupaj vse	68.284 €	4.543 €	72.827 €	8,11
Skupaj vsi prihodki Muzeja				897.459
* delež prihodka od vseh prihodkov v %				

2 Finančni prihodki od občine ustanoviteljice (Mestna občina Velenje), Občine Šoštanj in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije

Vrsta prihodka po pogodbi	Ministrstvo za kulturo	Občina Šoštanj	Mestna občina Velenje
Bruto plače, regres, jubilejne nagrade	347.862	127.543	127.745
Za javna dela, sredstva občine			6.742
Za materialne stroške	62.926		38.843
Za varstvo kulturne dediščine *	3.661	30.163	133.090
Za programske stroške	52.000		28.234
Za tekoče vzdrževanje in nakup o.s.		443	2.940
Skupaj vsi prihodki	466.449	158.149	337.594
*Del sredstev po pogodbi z Mestno občino Velenje, Občino Šoštanj in Ministrstva je na kontu 980 (163.865 €)			

Prihodki od Zavoda za zaposlovanje za javna dela so znašali

26.304 €

3 Pregled prihodkov po virih

Prihodki	2022
Dotacije Ministrstvo za kulturo	462.788
Dotacije Mestna občina Velenje	207.554
Dotacija Občina Šoštanj	127.986
Prihodki javne službe	64.654
Prihodki Zavoda za zaposlovanje	26.304
Prihodki Erasmus+	7.526
Ostali prihodki	647
Skupaj prihodki	897.459

*dotacije mestne občine Velenje so znašale 23,1% vseh prihodkov.

4 Odhodki po namembnosti in po stroškovnih nosilcih

Vrsta odhodka v EUR	Muzej	Muzej usnjarstva	Skupaj
Splošni materialni stroški	75.970		75.970
Programski stroški	91.241	10.244	101.485
Tekoče vzdrževanje	35.863		35.863
Strokovno izobraževanje	1.832		1.832
Strošek prodane zaloge blaga	3.392	112	3.504
Strošek študentsko delo	12.748		12.748
Strošek dela bruto plače, Muzej - Mestna občina Velenje	120.991		120.991
Stroški dela bruto plače, Muzej - Ministrstvo za kulturo	376.295		376.295
Stroški dela bruto plače, Muzej usnjarstva - Občina Šoštanj		118.412	118.412
Stroški dela bruto plače, javna dela	31.365		31.365
Stroški Erasmus	5.693		5.693
Strošek vodenje računovodstva (prenakazilo po pogodbi)	9.170		9.170
Drugi stroški in odhodki	2.498		2.498
SKUPAJ	767.058	128.768	895.826

5 Odhodki v letu 2022 izkazani v bilanci uspeha

Tabela odhodkov v letu 2022 izkazanih v bilanci uspeha	Znesek v EUR
Strošek pisarniški material	1.483
Strošek materiala za čiščenje, deratizacija	2.874
Strošek ostalega materiala in storitev za program, prireditve in razstave	24.903
Strošek drobnega inventarja pod 500 €	6.641
Strošek ob otvoritvah razstav in prireditvah	5.096
Strošek za fotokopiranje, printi ...	1.491
Strošek goriva	2.303
Električna energija	33.262
Strokovna literatura in knjige	1.942
Material za restavriranje, arhiviranje	374
Komunalne storitve	1.907
Storitve telekomunikacij	4.388
Storitve prevoza	3.248
Storitve poština	3.345
Odvoz smeti	2.174
Zdravstvene storitve	716
Najemnine (program za tisk vstopnic, tiskalnik)	5.224
Tekoče vzdrževanje	25.305
Računalniško vzdrževanje	5.409
Storitve plačilnega prometa	814
Strokovno izobraževanje	5.090
Storitve reklame in promocije	4.226
Storitve snemanja, ozvočanja	2.378
Zavarovalne premije	4.498
Stalno intervencijsko dežurstvo	6.743
Varstvo pri delu	2.635
Dnevnice v državi, nočnine, kilometrine, cestnine	9.228
Vstopnine za muzej premogovništva (delež skupnih vstopnic)	7.520
Storitve oblikovanja, tiskarske st., razvijanje slik	28.412
Storitve prevajanja in svetovalne st.	4.033
Zunanji izvajalci (Galerija Fbunker)	9.498
Delovne obleke	2.815
Reprezentanca	548
Vodenje računovodstva	9.170
Članarine in drugi stroški	650
Odpis zalog materiala (trgovina)	3.504
Študentsko delo, pogodbeno delo, avtorski honorar, prostovoljsko delo	14.916
Bruto plače	488.833
Prispevki delodajalca	79.294
Prevoz na delo	12.585
Prehrana	30.330
Kapitalska družba	9.594
Regres, jubilejne nagrade	26.427
Skupaj	895.826

6 Odhodki v letu 2022

Vrsta odhodkov	2022
Materialni stroški	85.140
Programski stroški	123.462
Tekoče vzdrževanje	35.863
Stroški dela, bruto plače zaposleni	615.698
Stroški dela, bruto plače javna dela	31.365
Ostali stroški	4.298
Skupaj odhodki	895.826

7 Poslovni rezultat

Poslovni rezultat	2022
Prihodki	897.459
Odhodki	895.826

Presežek prihodkov nad odhodki za leto 2022 znaša	1.633,65 €
Davek od dohodka pravnih oseb	- 13,10 €
Čisti prihodek	1.620,55 €

Tanja Verboten, l.r.
direktorica